Hybridiyrittäjiä mietityttää verotus

21.9.2021

Hybridiyrittäjiä ovat henkilöt, jotka harjoittavat yritystoimintaa esimerkiksi palkkatyön tai opiskelun ohella. Heidän näkemyksiään erilaisten neuvontapalvelujen tärkeydestä kartoitettiin Seinäjoen ammattikorkeakoulun keväällä 2021 toteuttaman kyselyn yhteydessä.

Kysely toteutettiin yhteistyössä Suomen Uusyrityskeskuksen ja Norstatpanelin kanssa. Verkkokyselyyn vastasi kaikkiaan 486 hybridiyrittäjää.

Tutkimuksen yksi päätarkoitus oli selvittää hybridiyrittäjien palvelutarpeita. Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokivat erilaiset neuvontapalvelut.

Verotukseen ja lainsäädäntöön liittyvä neuvonta tärkeintä

Tärkeimmiksi nousivat selvästi verotukseen, lainsäädäntöön ja yrityksen talouteen liittyvä neuvonta (Kuvio 1). Lähes 40 % vastaajista piti verotukseen ja lainsäädäntöön liittyvää neuvontaa erittäin tärkeänä. Yrityksen talouteen liittyvää neuvontaa piti erittäin tärkeänä tai tärkeänä puolet vastaajista. Myös liiketoiminnan kehittämiseen liittyvälle neuvonnalle oli kysyntää. Työterveyteen sekä sosiaaliturvaan liittyvä neuvonta saivat vastaajilta keskimäärin alhaisimpia tärkeysarvioita.

Kuinka tärkeiksi sivutoimisena yrittäjänä koet seuraavat?	n	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	6 %	7 %	Keskiarvo (1-7, 1=ei lainkaan tärkeä, 7=erittäin tärkeä)
Sosiaaliturvaan liittyvä neuvonta	487	9	8	10	18	19	18	18	4,6
Työterveyteen liittyvä neuvonta	485	10	10	11	18	19	14	19	4,4
Liiketoiminnan kehittämiseen liittyvä neuvonta	486	4	6	9	19	21	21	21	4,9
Verotukseen / lainsäädäntöön liittyvä neuvonta	487	2	1	7	12	16	23	39	5,6
Yrityksen talouteen liittyvä neuvonta	486	5	4	6	16	19	20	30	5,2

Kuvio 1. Erilaisten neuvontapalveluiden tärkeys.

Huomionarvoista on myös, että kaikilla neuvonnan osa-alueilla enemmistö eli yli 50 % vastaajista oli valinnut arvion 5–7 eli katsonut neuvonnan vähintään jossain määrin tärkeäksi. Tulos osoittaa, että hybridiyrittäjyyteen liittyy varsin paljon täyttämättömiä tiedontarpeita.

Ainoa osa-alue, jolla lähes 40 % vastaajista koki neuvonnan erittäin tärkeäksi, oli verotukseen / lainsäädäntöön liittyvä neuvonta. Tästä tuloksesta ja tutkimuksen avoimista vastauksista voi päätellä, että hybridiyrittäjien on usein vaikea hahmottaa tilanteensa juridisia reunaehtoja erityisesti verotukseen liittyvissä kysymyksissä. Sivutoiminen yrittäjyys muun pääasiallisen toimeentulon lähteen rinnalla näyttäytyy suomalaisessa järjestelmässä poikkeustilanteena. Henkilökohtaisen verotuksen lisäksi yritystoiminnan verotukseen liittyvät kysymykset mietityttävät. Tilitoimistot ja kirjanpitäjät mainitaan usein tiedonlähteinä.

Positiivisena tuloksena voidaan pitää sitä, että sosiaaliturvaan liittyvät neuvonnan tarpeet olivat suhteessa harvinaisempia.

Taustat vaikuttavat neuvonnan tarpeeseen

Neuvonnan tarpeet erosivat osittain eri vastaajaryhmillä. Naiset kokivat kaikki esitetyt neuvonnan aiheet keskimäärin tärkeämmiksi kuin miehet. Myös koulutustausta vaikutti osittain siihen, mitä neuvontaa pidettiin tärkeänä; korkeakoulutetuilla oli vähemmän kiinnostusta sosiaaliturvaan tai yrityksen talouteen liittyvään neuvontaan kuin toisen asteen koulutuksen saaneilla.

Myös yritystoiminnan muoto vaikutti neuvonnan tarpeeseen liiketoiminnan kehittämiseen ja yrityksen talouteen liittyvän neuvonnan osalta. Freelancerit kokivat nämä selvästi vähemmän tärkeiksi kuin y-tunnuksen omaavat yrittäjät tai laskutuspalvelujen kautta toimivat kevytyrittäjät. Kevytyrittäjillä neuvonnan tarve oli suurin.

Sosiaaliturvaan liittyvän neuvonnan kohdalla havaittiin lisäksi tilastollisesti erittäin merkitsevä ero. Keskiarvot olivat korkeimmat opiskelun (5,0) tai työttömyyden (5,1) rinnalla sivutoimisesti yrittävillä, kun taas eläkkeen (3,9) tai vanhempainvapaan tms. (3,8) rinnalla yrittävillä sosiaaliturvaan liittyvän neuvonnan tarve vaikuttaa vähäiseltä. Suurin ryhmä, eli palkkatyön rinnalla yritystoimintaa harjoittavat, asettuu edellisten välimaastoon (4,5). Tulokset heijastelevat ryhmien erilaista asemaa suhteessa suomalaiseen sosiaaliturvaan.

Kasvutavoitteet lisäävät kiinnostusta neuvontaan

Vastausten analyysi osoitti myös, että hybridiyrittäjän kasvutavoitteilla on vahva yhteys neuvonnan tarpeeseen. Hybridiyrittäjillä, jotka tavoittelivat yritystoimintansa kasvattamista päätoimiseksi yrittäjyydeksi, oli keskimäärin korkeimmat neuvonnan tarpeet. Yrityksensä kokoon tyytyväisillä tarpeet olivat kaikilla neuvonnan osa-alueilla vähäisimmät. Tätä selittänee se, että nykyiseen tilanteeseensa tyytyväiset eivät yleisesti odota haasteiden lisääntyvän tulevaisuudessakaan.

Mielenkiintoista on, että yrittäjillä, joilla päämääränä oli myös muiden työllistäminen tulevaisuudessa, neuvontatarpeet olivat hieman harvinaisempia kuin pelkästään itsensä työllistämistä tavoittelevilla. Mahdollisesti tämä ryhmä on kasvutavoitteiden muotoutumisen myötä myös perehtynyt asioihin ennakolta muita vahvemmin, eikä siksi koe neuvontaa yhtä tarpeelliseksi.

Hyvinvoiva hybridiyrittäjä -hanke

Kysely toteutettiin osana Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja Työterveyslaitoksen yhteistä Hyvinvoiva hybridiyrittäjä -hanketta. Hanke pyrkii rakentamaan nykyaikaisen työelämän hyvinvointikompassia yksilöille, joiden työelämä rakentuu erityyppisistä elementeistä. ESR-rahoitteisessa hankkeessa mm. järjestään hybridiyrittäjille suunnattuja työpajoja, joissa työstetään yrittäjien käytännössä kohtaamia haasteita.

Anmari Viljamaa, yliopettaja, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Sanna Joensuu-Salo, tutkijayliopettaja, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Emilia Kangas, lehtori, projektipäällikkö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Marja Katajavirta, asiantuntija, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Tämä artikkeli kuuluu sarjaan, jossa tarkastellaan hankkeessa toteutetun kyselytutkimuksen tuloksia. Seuraavat artikkelit ovat ilmestyneet aiemmin @SeAMK Verkkolehdessä:

Yrittäjyyden tukena läheisetHybridiyrittäjät hyvinvoivia ja onnellisiaMielikuvat yrittäjien sosiaaliturvasta monella kielteisiäHybridiyrittäjyyden kuva tarkentuu